

L E G E

cu privire la energia termică și promovarea cogenerării

În vederea transpunerii parțiale a Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, prin care se modifică directivele 2009/125/CE și 2010/30/UE și se abrogă directivele 2004/8/CE și 2006/32/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 315 din 14 noiembrie 2012,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege reglementează activitățile specifice sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, menite să îmbunătățească eficiența energetică a întregii economii și să diminueze impactul negativ al sectorului termoelectric asupra mediului, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor de cogenerare.

Articolul 2. Scopul legii

(1) Scopul prezentei legi este instituirea unui cadru legal pentru funcționarea eficientă și reglementarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, promovarea cogenerării în baza cererii de energie termică utilă, stabilirea principiilor de desfășurare a activităților specifice sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului la producerea, distribuția, furnizarea și utilizarea energiei termice.

(2) Producerea energiei termice, distribuția energiei termice și furnizarea energiei termice prin sistemul centralizat de alimentare cu energie termică constituie servicii publice de interes general.

Articolul 3. Sfera de aplicare

Prezenta lege reglementează:

- 1) principiile și obiectivele politicii de stat în domeniul sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, în special cu privire la:
  - a) producerea energiei termice;
  - b) distribuția energiei termice;
  - c) furnizarea energiei termice;
  - d) evidențierea transparentă a costurilor în stabilirea prețului la energia termică;
  - e) garantarea accesului nediscriminatoriu al utilizatorilor la rețelele termice;
- 2) gestionarea de către stat a domeniului;
- 3) cogenerarea și tehnologiile de cogenerare;
- 4) promovarea cogenerării și a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, eficiente din punct de vedere energetic;
- 5) determinarea și aprobarea tarifelor reglementate la energia termică;
- 6) licențierea activităților desfășurate în sectorul termoeenergetic;
- 7) drepturile și obligațiile unităților termoeenergetice;
- 8) securitatea și fiabilitatea livrării energiei termice către consumatori;
- 9) protecția drepturilor consumatorilor;
- 10) utilizarea tehnologiilor de cogenerare de înaltă eficiență.

Articolul 4. Obiectivele prezentei legi

Prezenta lege are următoarele obiective:

- a) promovarea producerii de energie termică în regim de cogenerare;
- b) asigurarea securității aprovizionării cu combustibili a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică și a siguranței în funcționarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică;
- c) asigurarea durabilității livrărilor de energie termică către consumatori;
- d) asigurarea calității, fiabilității și continuității livrărilor de energie termică către consumatori pentru încălzire și prepararea apei calde menajere;
- e) accesibilitatea tarifelor pentru consumatorii de energie termică;
- f) protecția drepturilor consumatorilor de energie termică;
- g) promovarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică;
- h) asigurarea transparenței în stabilirea tarifelor la energia termică;
- i) utilizarea eficientă a resurselor energetice și diminuarea impactului acestora asupra mediului înconjurător.

Articolul 5. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

administrator al fondului locativ – întreprinderile municipale de gestionare a fondului locativ, întreprinderile municipale de gestionare a gospodăriilor locativ-comunale, cooperativele de construcție a locuințelor, asociațiile de coproprietari în condominiu, asociațiile de proprietari ai locuințelor privatizate și alți agenți economici la balanța ori în gestiunea cărora se află un fond locativ;

agent termic sau purtător de energie termică – fluid termic utilizat pentru acumularea și distribuția energiei termice;

apă caldă menajeră – apă caldă utilizată în scopuri gospodărești sau igienico-sanitare;

centrală electrică de termoficare – instalație sau ansamblu de instalații pentru producerea combinată a energiei electrice și termice;

centrală termică – instalație sau ansamblu de instalații pentru producerea energiei termice;

cerere justificată din punct de vedere economic – cererea care nu depășește necesarul de încălzire sau răcire și care ar putea fi satisfăcută altfel în condițiile pieței, prin alte procese de producere a energiei decât cogenerarea;

cogenerare – producerea simultană, în același proces, a energiei termice și a energiei electrice și/sau mecanice;

cogenerare de înaltă eficiență – cogenerarea care îndeplinește criteriile stabilite în metodologia prezentată în anexa nr. 1;

consumator – persoană fizică sau juridică care utilizează energie termică pe bază de contract, prin racordarea instalației sale de utilizare a energiei termice la rețeaua termică a distribuitorului;

distribuție – activitate organizată pentru transmiterea energiei termice prin rețeaua termică, de la punctul de intrare în rețeaua termică până la punctul de delimitare între rețeaua termică și instalațiile de utilizare a energiei termice, în scopul livrării acestora către consumatori;

echipament de măsurare – dispozitiv, instalație sau ansamblu de instalații pentru măsurarea cantității de energie termică, inclusiv a parametrilor agentului termic, legalizat și verificat metrologic în modul stabilit;

eficiență – randamentul unui proces de producere a energiei, calculat în baza puterii calorifice inferioare a combustibililor;

eficiență globală – suma anuală a producției brute de energie electrică, de energie mecanică și de energie termică utilă, împărțită la echivalentul energetic al combustibilului folosit pentru producerea energiei termice și a energiei electrice și/sau mecanice într-un proces de cogenerare;

energie electrică produsă prin cogenerare – energia electrică produsă într-un proces legat de producerea de energie termică utilă și calculată în conformitate cu principiile generale prezentate în anexa nr. 2;

energie termică – energia conținută de un sistem fizic, care poate fi transmisă altui sistem fizic pe baza diferenței dintre temperatura sistemului care cedează energie și temperatura sistemului care primește energie;

energie termică utilă – energia termică produsă într-un proces de cogenerare pentru a satisface o cerere de încălzire sau răcire, justificată din punct de vedere economic;

furnizor – agent economic care furnizează energie termică consumatorilor. Furnizorul poate fi concomitent producător și/sau distribuitor de energie termică;

instalație de utilizare a energiei termice – ansamblu de instalații și receptoare ale consumatorului prin care se consumă energia termică;

producător – orice persoană fizică sau juridică care produce energie termică într-o centrală electrică de termoficare, într-o centrală de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență sau într-o centrală termică, inclusiv într-o centrală termică de producere a energiei termice din surse regenerabile, în scopul comercializării acesteia;

punct de delimitare – loc în care instalația de utilizare a energiei termice se racordează la rețeaua termică și în care patrimoniul consumatorului și patrimoniul unității termoenergetice se delimitează, în funcție de dreptul de proprietate, sau loc în care se delimitează, în funcție de dreptul de proprietate, patrimoniile unităților termoenergetice;

raportul dintre energia electrică și energia termică – raportul dintre energia electrică produsă prin cogenerare și energia termică utilă la funcționarea exclusiv în regim de cogenerare, stabilit prin utilizarea datelor operaționale ale unei unități specifice;

sistem centralizat de alimentare cu energie termică – ansamblu de instalații de producere, de rețele termice și de instalații de utilizare a energiei termice dintr-o localitate sau dintr-o zonă a unei localități, legate printr-un proces comun de funcționare, destinate producerii, distribuției și utilizării energiei termice sub formă de aburi sau de apă fierbinte;

sistem centralizat de alimentare cu energie termică eficient din punct de vedere energetic – sistem centralizat de alimentare cu energie termică care, în ceea ce privește componenta de generare, fie îndeplinește criteriile de cogenerare de înaltă eficiență, fie, în cazul cazanelor ce produc doar căldură, atinge cel puțin valorile de referință pentru producerea de energie termică, stabilite în legislația din domeniu;

sistem colectiv de alimentare cu energie termică – sistem comun de asigurare cu energie termică a apartamentelor individuale, precum și a spațiilor locative, nelocative și de uz comun din cadrul blocurilor de locuit;

subconsumator – persoană fizică sau juridică ale cărei instalații termice sînt racordate la instalațiile de utilizare a energiei termice ale unui alt consumator cu care are încheiat un contract;

unitate de cogenerare – unitatea care poate funcționa în regim de cogenerare;

unitate de cogenerare de mică putere – unitatea de cogenerare cu o capacitate mai mică de 1 MW_e;

unitate de microcogenerare – unitatea de cogenerare cu o capacitate maximă mai mică de 50 kW_e;

unitate termoelectrică – întreprindere care desfășoară activitatea de producere, de distribuție sau de furnizare a energiei termice în condițiile prezentei legi;

valoare de referință a eficienței pentru producerea separată – eficiența producerii separate alternative de energie electrică, energie termică și/sau energie mecanică, pe care procesul de cogenerare urmează s-o înlocuiască.

Capitolul II

PRINCIPIILE ȘI OBIECTIVELE POLITICII DE STAT

Articolul 6. Principiile și obiectivele politicii de stat în sectorul termoelectric

(1) Pentru asigurarea securității energetice, protecției mediului, apărării drepturilor și a intereselor consumatorilor, energia termică se produce, se distribuie și se furnizează în cel mai eficient mod.

(2) Principiile politicii de stat în sectorul termoelectric sînt:

- a) promovarea și asigurarea competitivității în sectorul termoelectric;
- b) respectarea principiului fiabilității și al eficienței maxime la costuri minime;
- c) promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin cogenerare, inclusiv prin procurarea prioritară a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență;
- d) susținerea prin intermediul statului, al autorităților publice centrale și locale a inițiativelor private și atragerea investițiilor private în sectorul termoelectric.

(3) Obiectivele politicii de stat în sectorul termoelectric sînt:

- a) asigurarea unui cadru legal favorabil pentru efectuarea de investiții în sisteme centralizate de alimentare cu energie termică, inclusiv pentru modernizarea instalațiilor de producere a energiei termice și extinderea rețelelor termice;
- b) diversificarea resurselor energetice primare, a instalațiilor de producere a energiei termice și a formelor de proprietate în sectorul termoelectric;
- c) protecția intereselor legitime ale consumatorilor;
- d) protecția mediului prin luarea tuturor măsurilor adecvate de prevenire a poluării, inclusiv prevenirea accidentelor sau limitarea consecințelor acestora.

Capitolul III

COMPETENȚELE ADMINISTRATIVE ȘI DE REGLEMENTARE

Articolul 7. Competențele Guvernului

(1) Pentru asigurarea securității energetice a statului, inclusiv pentru furnizarea fiabilă a energiei termice, Guvernul:

- a) stabilește direcțiile prioritare și obiectivele politicii de stat în sectorul termoelectric;

b) asigură crearea unor premise de dezvoltare și funcționare durabilă a sectorului termoelectric, precum și de planificare strategică privind dezvoltarea acestui sector;

c) stabilește mecanisme, scheme de sprijin și stimulente pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de stat privind promovarea cogenerării și energia termică produsă din surse regenerabile;

d) promovează interesele sectorului termoelectric pe plan internațional;

e) asigură supravegherea și controlul unităților termoelectrice aflate în proprietatea statului;

f) elaborează și aprobă actele normativ-tehnice care reglementează producerea și distribuția energiei termice;

g) stabilește, pentru unitățile termoelectrice, obligații de serviciu public privind siguranța alimentării cu energie termică și protecția mediului în interes economic general;

h) stabilește valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată.

(2) Guvernul, prin intermediul organului central de specialitate al administrației publice în sectorul termoelectric, elaborează și promovează politica de stat în sectorul termoelectric și asigură monitorizarea alimentării cu energie termică.

Articolul 8. Competențele organului central de specialitate al administrației publice în sectorul termoelectric

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în sectorul termoelectric:

a) elaborează scheme de sprijin și măsuri de promovare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică eficiente din punct de vedere energetic și le prezintă Guvernului spre aprobare;

b) asigură stabilirea condițiilor pentru utilizarea instalațiilor de producere a energiei termice cu valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată;

c) organizează evaluarea potențialului de aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică eficiente din punct de vedere energetic, în conformitate cu art. 12;

d) analizează îndeplinirea măsurilor adoptate privind atingerea obiectivelor politicii statului în promovarea cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică eficiente din punct de vedere energetic.

(2) Anual, pînă la data de 30 aprilie, organul central de specialitate al administrației publice în sectorul termoelectric întocmește și publică pe pagina web oficială un raport pentru anul precedent, în care prezintă rezultatele monitorizării problemelor existente în sistemele centralizate de alimentare cu

energie termică din localități, precum și toate măsurile luate sau preconizate pentru soluționarea acestora.

Articolul 9. Atribuțiile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

(1) Sectorul termoelectric este reglementat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (denumită în continuare *Agenție*).

(2) Agenția are următoarele atribuții:

a) elaborează și aprobă metodologiile de calcul, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a acesteia, pentru furnizarea energiei termice, precum și pentru energia termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru apa caldă menajeră;

b) aprobă tarifele reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a acesteia, pentru furnizarea energiei termice, pentru energia termică livrată consumatorilor de către unitățile termoelectrice, precum și pentru apa caldă menajeră, calculate în conformitate cu metodologiile aprobate;

c) eliberează unităților termoelectrice, în conformitate cu procedura și cu cerințele stabilite prin lege, licențe pentru producerea energiei termice, pentru distribuția energiei termice și pentru furnizarea energiei termice;

d) modifică, suspendă și retrage licențele eliberate unităților termoelectrice;

e) monitorizează corectitudinea aplicării, de către titularii de licențe, a tarifelor reglementate;

f) monitorizează și controlează, în modul și în limitele stabilite de lege, respectarea de către titularii de licențe a condițiilor de desfășurare a activităților licențiate și a prevederilor prezentei legi, inclusiv a celor privind drepturile consumatorilor și calitatea serviciilor prestate;

g) supraveghează respectarea de către titularii de licențe a principiului costurilor minime necesare și justificate la calculul și aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate;

h) supraveghează, promovează, asigură transparența și monitorizează competitivitatea sectorului termoelectric;

i) aplică principiul procurării prioritare a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare, de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de centralele termice de producere a energiei termice din surse regenerabile, în condițiile legii;

j) stabilește, respectând confidențialitatea, informațiile de ordin economic și tehnic privind funcționarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, care urmează să fie date publicității de către titularii de licențe;

k) pentru monitorizarea separării efective a conturilor titularilor de licențe și pentru garantarea lipsei de subvenții încrucișate între activitățile de producere, de distribuție și de furnizare a energiei termice, stabilește metodele de ținere a contabilității în sectorul termoeenergetic, în conformitate cu standardele naționale de contabilitate, cu cerințele privind rapoartele contabile, cu cerințele privind reevaluarea mijloacelor fixe în scopuri tarifare, precum și un sistem de informații în baza cărora titularii de licențe prezintă rapoarte la Agenție;

l) elaborează și aprobă regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate de către titularii de licențe în activitatea lor, pentru a asigura respectarea de către aceștia a principiului desfășurării activităților licențiate cu cheltuieli minime și cu o eficiență maximă;

m) supraveghează activitățile comerciale ale titularilor de licențe, precum și calitatea serviciilor prestate de către aceștia;

n) stabilește termenele, condițiile și tarifele de racordare a centralelor termice, a centralelor electrice de termoficare, a centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și a centralelor termice de producere a energiei termice din surse regenerabile la rețeaua termică pentru a garanta obiectivitatea, transparența și caracterul nediscriminatoriu al acestora;

o) asigură protecția drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor, examinează și soluționează, în limitele competenței, petițiile consumatorilor, examinează și soluționează, în procedură extrajudiciară, neînțelegerile apărute între consumatori și unitățile termoeenergetice legate de contractare și racordarea la rețeaua termică.

(3) Anual, pînă în data de 31 martie, Agenția pregătește un raport despre activitatea desfășurată în anul precedent, inclusiv despre monitorizarea activității unităților termoeenergetice, pe care îl plasează pe pagina web oficială.

(4) Pentru îndeplinirea eficientă a atribuțiilor sale, Agenția are dreptul:

a) să controleze, în modul și în limitele prevăzute de lege, respectarea de către titularii de licență a condițiilor de desfășurare a activităților licențiate și a prevederilor prezentei legi, inclusiv a celor privind drepturile consumatorilor și calitatea serviciilor prestate;

b) să controleze aplicarea corectă de către titularii de licență a tarifelor reglementate la energia termică;

c) să aibă acces la informația din conturile contabile ale unităților termoeenergetice, la informația și documentele aferente activităților desfășurate conform licenței, la informația și documentele privind conturile financiare, la informația și documentele ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată privind activitățile reglementate din sectorul termoeenergetic, inclusiv de la autoritățile publice, de la organele centrale

de specialitate ale administrației publice, de la organele fiscale, vamale și de la alte autorități administrative centrale;

d) să obțină de la titularii de licențe copii și extrase din documentele menționate la lit. c);

e) să aplice principiul de eficiență maximă cu cheltuieli minime în ceea ce privește producerea, distribuția și furnizarea energiei termice la tarife reglementate;

f) să aprobe acte normative, inclusiv regulamente, pentru reglementarea raporturilor juridice între producători, distribuitori, furnizori și consumatori;

g) să adopte hotărâri și să emită decizii în limitele competențelor prevăzute de prezenta lege;

h) să înainteze prescripții titularilor de licențe cu privire la lichidarea încălcărilor depistate;

i) să constate contravenții în activitatea unităților termoelectrice și să transmită spre examinare comisiilor administrative sau instanțelor de judecată competente procesele-verbale de constatare a contravențiilor;

j) să examineze chestiuni ce țin de activitatea titularilor de licențe;

k) să elaboreze și să aprobe regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice;

l) să participe la forurile și la evenimentele internaționale în domeniu.

(5) Agenția stabilește durata controalelor efectuate la titularii de licențe, conform competenței, în funcție de complexitatea controlului, care nu poate depăși 90 de zile calendaristice. Perioada de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia titularului de licență supus controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului.

(6) În limitele bugetului aprobat anual de Parlament, Agenția stabilește mărimea plăților regulatorii pe care titularii de licențe trebuie să le achite pentru asigurarea activității sale, în conformitate cu legea, care nu va depăși 0,15% din costul anual al energiei termice produse, distribuite și furnizate de titularii de licențe. Plățile regulatorii se achită de către titularii de licențe trimestrial, prin transferuri în contul curent al Agenției.

Articolul 10. Competențele autorităților administrației publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale contribuie la asigurarea furnizării fiabile și eficiente a energiei termice către consumatorii din unitatea administrativ-teritorială respectivă.

(2) Autoritățile administrației publice locale elaborează, aprobă și promovează politici de dezvoltare, programe de reabilitare, extindere și modernizare a sectorului termoelectric din unitatea administrativ-teritorială respectivă, conform politicii statului în domeniu, asigurând realizarea acestor

acțiuni într-o concepție unitară și corelată cu planurile locale de amenajare a teritoriului, planurile urbanistice generale și programele de mediu.

Articolul 11. Competențele Agenției pentru Eficiență Energetică

Agenția pentru Eficiență Energetică:

a) asigură sprijinirea organului central de specialitate al administrației publice în sectorul termoeenergetic în crearea condițiilor pentru promovarea producerii energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile;

b) acordă suport unităților termoeenergetice în elaborarea planurilor proprii de eficiență energetică;

c) consultă autoritățile administrației publice locale și unitățile termoeenergetice cu privire la utilizarea tehnologiilor de înaltă eficiență și trecerea la producerea energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile;

d) asigură sensibilizarea și consultarea consumatorilor privind măsurile de conservare a energiei termice și de optimizare a consumului acesteia.

Capitolul IV

PROMOVAREA COGENERĂRII DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

Articolul 12. Analiza potențialului național

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în sectorul termoeenergetic efectuează o evaluare cuprinzătoare a potențialului de aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică eficiente din punct de vedere energetic. Această analiză trebuie să conțină informațiile prevăzute în anexa nr. 3.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în sectorul termoeenergetic asigură, la fiecare 5 ani, actualizarea evaluării efectuate conform alin. (1).

Articolul 13. Scheme de sprijin

Fără a face derogare de la Legea nr. 139 din 15 iunie 2012 cu privire la ajutorul de stat, Guvernul adoptă hotărâri privind măsurile de susținere a producătorilor de energie termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență în cazul în care acest sprijin este argumentat prin cererea de energie termică utilă și prin economiile de energie primară, în funcție de posibilitățile existente privind reducerea cererii de energie prin alte măsuri justificate din punct de vedere

economic sau avantajoase din punct de vedere ecologic, cum ar fi măsurile de eficiență energetică sau schemele de sprijin.

Articolul 14. Garanția de origine

(1) În baza valorilor de referință aprobate de Guvern, originea energiei electrice produse în regim de cogenerare de înaltă eficiență se confirmă prin garanția de origine eliberată conform unui regulament aprobat de Agenție.

(2) Regulamentul cu privire la garanția de origine pentru energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență se elaborează în conformitate cu cerințele minime stabilite în anexa nr. 4.

(3) Garanția de origine pentru energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență (denumită în continuare *garanție de origine*) nu poate fi solicitată pentru energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență în afara Republicii Moldova.

Articolul 15. Energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență

(1) Fără a leza dreptul de acces al terților la rețelele electrice de transport și de distribuție, în conformitate cu Legea nr. 124-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la energia electrică, precum și ținând cont de necesitatea și obligația de a asigura continuitatea în livrarea energiei termice către consumatori, operatorii rețelelor de transport și de sistem și operatorii rețelelor de distribuție, bazându-se pe criteriile de transparență și nediscriminare aprobate de Agenție, garantează transportul și distribuția energiei electrice produse în regim de cogenerare de înaltă eficiență în baza contractelor încheiate între participanții la piața energiei electrice.

(2) Pentru a asigura un acces eficient la rețelele electrice de transport și de distribuție, operatorii rețelelor de transport și de sistem și operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să ofere noilor producători de energie electrică în regim de cogenerare de înaltă eficiență informații complete privind termenele și condițiile de racordare, inclusiv o estimare cuprinzătoare și detaliată a costurilor legate de racordare, termenul rezonabil și concret de primire și analiză a cererii de racordare și termenul aproximativ de racordare la rețeaua electrică.

(3) Operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să stabilească proceduri standardizate și simplificate de racordare a centralelor de producere distribuită a energiei electrice în regim de cogenerare de înaltă eficiență la rețelele electrice de distribuție pentru a facilita procesul de racordare.

Articolul 16. Proceduri administrative

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în sectorul termoelectric evaluează cadrul legislativ și de reglementare existent în vederea îmbunătățirii acestuia. Această evaluare include analiza procedurilor de licențiere, dar și a altor prevederi legale aplicabile centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în scopul:

a) încurajării instalării centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență strict în limita acoperirii cererii justificabile din punct de vedere economic de energie termică;

b) reducerii barierelor de reglementare sau de alt tip în calea promovării cogenerării de înaltă eficiență;

c) reducerii numărului și accelerării procedurilor la nivel administrativ pentru obținerea autorizațiilor și a licențelor necesare;

d) asigurării obiectivității, transparenței și a caracterului nediscriminatoriu al reglementărilor stabilite, luând în considerare particularitățile diferitelor echipamente și instalații energetice ca părți componente ale procesului de cogenerare.

(2) Organul central al administrației publice în sectorul termoelectric elaborează și publică un raport care va cuprinde rezultatul analizelor și evaluărilor efectuate conform prezentului articol.

Articolul 17. Statistica privind cogenerarea

Biroul Național de Statistică împreună cu Agenția pentru Eficiență Energetică generalizează și prezintă, anual, organului central de specialitate al administrației publice în sectorul termoelectric informația privind:

a) producția națională de energie electrică și termică în regim de cogenerare, determinată conform metodologiei prevăzute în anexa nr. 2;

b) capacitățile de cogenerare;

c) combustibilii utilizați în cogenerare, economiile de combustibil primar obținute prin utilizarea cogenerării și determinate conform metodologiei prezentate în anexa nr. 1.

Capitolul V

LICENȚIEREA ACTIVITĂȚILOR DE PRODUCERE, DISTRIBUȚIE ȘI FURNIZARE A ENERGIEI TERMICE

Articolul 18. Licențierea activităților de producere, distribuție și furnizare a energiei termice

(1) Activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în scopul comercializării acestora sunt supuse licențierii.

(2) Orice unitate termoelectrică care întrunește cerințele prezentei legi este obligată să obțină licența corespunzătoare.

Articolul 19. Tipurile de licențe. Sfera de acțiune a licențelor

(1) Licențele se eliberează de către Agenție, pe un termen de 25 de ani, pentru fiecare din următoarele genuri de activitate:

- a) producerea de energie termică;
- b) distribuția de energie termică;
- c) furnizarea de energie termică.

(2) În cazul în care o unitate termoelectrică desfășoară două sau trei activități din cele enumerate la alin. (1), Agenția eliberează o singură licență pentru desfășurarea activităților respective, iar titularul de licență urmează să îndeplinească obligațiile stabilite prin prezenta lege în legătură cu fiecare din activitățile pe care le desfășoară.

(3) La licență se anexează, în mod obligatoriu, condițiile de desfășurare a activității licențiate, care fac parte integrantă din licență.

Articolul 20. Condițiile și procedura de obținere a licențelor

(1) Licențele pentru activitățile prevăzute la art. 19 alin. (1) se eliberează persoanelor fizice întreprinzători individuali și persoanelor juridice pe baza unei declarații depuse la Agenție.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) trebuie să întrunească următoarele condiții:

a) prezintă dovezi că dețin în proprietate sau în folosință o centrală electrică de termoficare, o unitate de cogenerare de înaltă eficiență, o centrală termică, inclusiv o centrală termică de producere a energiei termice din surse regenerabile sau rețele termice, după caz. Dreptul de folosință se confirmă printr-un acord scris, încheiat cu un proprietar de tehnologii și utilaje, valabil cel puțin pentru perioada pentru care se solicită licența;

b) prezintă raportul financiar pentru anul precedent sau extrasul din contul bancar, în cazul inițierii afacerii;

c) prezintă documente ce confirmă că dispune de personal calificat pentru activitatea pentru care solicită licență.

(3) Administratorul întreprinderii care solicită licența prezintă actele ce confirmă că el îndeplinește următoarele condiții:

- a) are sedere permanentă în Republica Moldova;

- b) are studii superioare;
- c) nu are antecedente penale pentru activități desfășurate în domeniul energetic sau antecedente penale pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, prevăzute de Codul penal.

(4) Procedurile de eliberare, prelungire, reperfectare, modificare, eliberare a duplicatului, suspendare, reluare a valabilității și de retragere a licenței pentru activitățile prevăzute la art. 19 alin. (1) sînt stabilite prin Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător.

(5) Termenul de examinare a declarațiilor de eliberare/prelungire a licențelor pentru activitățile din sectorul termoelectric este de 15 zile calendaristice.

Articolul 21. Drepturile și obligațiile titularilor de licență

(1) Titularii de licență au dreptul:

- a) de acces liber la echipamentul de măsurare pentru controlul și citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, conform contractului;
- b) să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică pentru neachitarea facturilor la energia termică, cu notificarea prealabilă, cu cel puțin o lună înainte, a consumatorului/unității termoelectrice;
- c) să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică în cazul imposibilității economice de furnizare a energiei termice, cu notificarea prealabilă, cu cel puțin 6 luni înainte a datei de 15 octombrie a anului respectiv, a consumatorului/unității termoelectrice;
- d) să limiteze ori să întrerupă alimentarea cu energie termică în cazul unei situații excepționale sau al unei crize de combustibil survenite la nivel național, determinată de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului sau de securitatea națională;
- e) să perceapă penalități pentru întârzierea la plata energiei termice facturate în mărimea și în modul stabilite prin contract în urma negocierilor. Cuantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

(2) Titularii de licență sînt obligați:

- a) să respecte condițiile stipulate în licență;
- b) să respecte principiul eficienței maxime cu cheltuieli minime și să prezinte Agenției evaluarea argumentată a cheltuielilor pe care le-au suportat;
- c) să respecte principiul procurării prioritare a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare, de centralele de producere a energiei electrice și

termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de centralele termice de producere a energiei termice din surse regenerabile, în condițiile legii;

d) să prezinte Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an și raportul privind investițiile efectuate în anul precedent;

e) să nu întrerupă alimentarea cu energie termică, cu excepția cazurilor de neachitare a facturilor pentru energia termică, a întreruperilor din motive tehnice sau de securitate stipulate în licență și în contracte;

f) să reia alimentarea cu energie termică în cel mult 24 de ore după prezentarea dovezii de achitare a datoriilor conform facturii la energia termică;

g) să repare prejudiciile cauzate consumatorului prin nerespectarea calității energiei termice sau prin întreruperile nejustificate în furnizarea energiei termice, în conformitate cu contractele;

h) să publice informații privind sursele energiei termice care a fost produsă pentru acoperirea cererii din anul precedent, privind cantitățile și tipurile de combustibili utilizați și privind cantitatea emisiilor de gaze cu efect de seră;

i) în facturile pentru consumatori, să ofere, după caz, informații privind eficiența producerii, privind pierderile de energie termică în rețea, privind cota de energie termică provenită din surse regenerabile și privind energia termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență;

j) să prezinte Agenției rapoarte cu privire la activitatea desfășurată în corespundere cu criteriile, procedurile și termenele-limită stabilite, precum și alte informații solicitate de Agenție conform prezentei legi;

k) să nu transmită altor persoane fizice sau juridice drepturi și obligații aferente activității pentru care li s-a acordat licența;

l) să producă, să distribuie și să furnizeze energia termică în conformitate cu prezenta lege, cu reglementările tehnice și cu standardele în vigoare, în funcție de parametrii și specificațiile tehnice prevăzute de prezenta lege și de contract;

m) să asigure atingerea obiectivelor cu privire la emisiile de gaze cu efect de seră;

n) să contribuie la eficientizarea funcționării sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, inclusiv prin implementarea tehnologiilor de înaltă eficiență și trecerea la producerea energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile;

o) să prezinte Agenției pentru Eficiență Energetică, anual, până în data de 30 martie, informații privind performanța energetică a unității termoelectrice proprii conform unui formular elaborat și distribuit în prealabil de către agenția în cauză;

p) să efectueze, trimestrial, plățile regulatorii în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 1525-XIII din 19 februarie 1998 cu privire la energetică.

(3) Producătorii vor crea, în funcție de necesitate, rezerve de combustibil suficiente pentru a acoperi necesarul pentru producerea energiei termice în sezonul rece.

Articolul 22. Înregistrarea titularilor de licență

Titularii de licență sînt înregistrați de către Agenție în registrul licențelor conform Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător.

Articolul 23. Eliberarea duplicatului licenței

(1) Drept temei pentru eliberarea duplicatului licenței servește pierderea sau deteriorarea acesteia.

(2) În caz de pierdere a licenței, titularul acesteia este obligat, în decurs de 15 zile lucrătoare, să depună la Agenție personal, prin scrisoare recomandată sau prin poșta electronică o cerere de eliberare a duplicatului licenței.

(3) În cazul în care licența este deteriorată și nu poate fi folosită, titularul acesteia depune la Agenție, împreună cu licența deteriorată, o cerere de eliberare a duplicatului licenței.

(4) Agenția este obligată să elibereze duplicatul licenței în termen de 3 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de eliberare a duplicatului licenței.

(5) Termenul de valabilitate a duplicatului licenței nu poate depăși termenul indicat în licența pierdută sau deteriorată.

(6) În cazul eliberării duplicatului licenței, Agenția adoptă decizia de anulare a licenței pierdute sau deteriorate și introduce modificările corespunzătoare în registrul licențelor nu mai târziu decît în ziua lucrătoare imediat următoare adoptării deciziei.

(7) În perioada de examinare a cererii de eliberare a duplicatului licenței, titularul acesteia își poate desfășura activitatea în baza unui certificat eliberat de Agenție.

Articolul 24. Reperfectarea licenței

(1) Licența poate fi reperfectată la inițiativa titularului de licență sau a Agenției, în cazul apariției unor temeiuri justificate.

(2) Drept temei pentru reperfectarea licenței servesc schimbarea denumirii titularului de licență și/sau modificarea altor date conținute în licență.

(3) La apariția unui temei pentru reperfectarea licenței, titularul acesteia este obligat, în termen de 10 zile lucrătoare de la survenirea modificărilor, să depună la Agenție o cerere de reperfectare a licenței (personal, prin scrisoare recomandată sau prin poșta electronică sub formă de document electronic cu semnătură electronică) împreună cu licența care necesită a fi modificată și documentele sau copiile acestora ce confirmă modificările în cauză.

(4) Agenția, în termen de 10 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de reperfectare a licenței și a documentelor anexate acesteia, adoptă decizia de reperfectare a licenței și o comunică solicitantului.

(5) Licența reperfectată se eliberează pe un formular nou, ținându-se cont de modificările indicate în cerere; totodată, se eliberează copiile necesare de pe aceasta.

(6) Termenul de valabilitate a licenței reperfectate nu va depăși termenul de valabilitate indicat în licența precedentă.

(7) Agenția introduce modificările corespunzătoare în registrul licențelor cel târziu în ziua lucrătoare imediat următoare adoptării deciziei de reperfectare a licenței.

(8) În perioada de examinare a cererii de reperfectare a licenței, titularul acesteia își poate desfășura activitatea în baza unui certificat eliberat de Agenție.

(9) Licența care nu este reperfectată în termenul stabilit de lege se consideră nevalabilă.

(10) Agenția poate respinge cererea de reperfectare a licenței în cazul depistării unor date neveridice în documentele prezentate de către titularul de licență.

Articolul 25. Suspendarea licenței

(1) Licența poate fi suspendată printr-o decizie a Agenției, la cererea titularului de licență. În celelalte cazuri, licența poate fi suspendată, la cererea Agenției, printr-o hotărîre judecătorească.

(2) Licența se suspendă de către Agenție, cu sesizarea ulterioară a instanței de judecată, în cazul în care se constată că titularul de licență:

a) nu și-a îndeplinit obligațiile, fapt ce a condus la întreruperi în producerea, distribuția sau furnizarea energiei termice către consumatori pe o perioadă mai mare decât cea stabilită în reglementările tehnice pentru înlăturarea cauzelor întreruperii, fiind pusă în pericol securitatea națională sau viața și sănătatea oamenilor;

b) nu și-a îndeplinit obligațiile, fapt ce a condus, prin acțiunile ori inacțiunile sale, la încălcarea ordinii publice și a impus remedierea imediată a consecințelor survenite.

(3) În situațiile enumerate la alin. (2), sesizarea instanței de judecată se face în termen de 3 zile lucrătoare de la adoptarea deciziei de către Agenție. Decizia Agenției privind suspendarea licenței se aplică până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.

(4) Drept temei pentru suspendarea licenței servesc:

a) cererea titularului de licență privind suspendarea licenței;

b) nerespectarea de către titularul de licență a termenului de depunere a cererii de eliberare a duplicatului licenței pierdute sau deteriorate, prevăzut în Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător;

c) nerespectarea de către titularul de licență a prescripției privind lichidarea, în termenele stabilite de Agenție, a încălcărilor condițiilor de desfășurare a activității licențiate;

d) incapacitatea provizorie a titularului de licență de a desfășura activitatea licențiată conform prezentei legi;

e) neefectuarea plății regulatorii în termenele stabilite de prezenta lege.

(5) Decizia privind suspendarea licenței se adoptă de Agenție concomitent cu eliberarea licenței pentru o unitate termoelectrică care va asigura temporar continuitatea în producerea, distribuția sau furnizarea energiei termice pentru consumatorii din teritoriul vizat. Hotărârea privind suspendarea licenței se aprobă de Agenție în termen de 3 zile lucrătoare de la data la care a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească și se aduce la cunoștință titularului de licență în termen de 3 zile lucrătoare de la data aprobării. În hotărârea Agenției privind suspendarea licenței se indică termenul concret de suspendare, care nu poate depăși 6 luni.

(6) Titularul de licență este obligat să informeze în scris Agenția despre remedierea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței.

(7) Termenul de valabilitate a licenței nu se prelungește pe durata de suspendare a acesteia.

(8) Suspendarea licenței trebuie să fie precedată de identificarea de către autoritatea administrației publice locale a unității termoelectrice care va asigura continuitatea în furnizarea energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat.

Articolul 26. Reluarea valabilității licenței

(1) Reluarea valabilității licenței se face în temeiul unei decizii a Agenției, după remedierea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței sau în temeiul unei hotărâri a instanței de judecată care a pronunțat hotărârea privind suspendarea licenței, sau în temeiul unei hotărâri a instanței de judecată ierarhic superioare.

(2) Decizia privind reluarea valabilității licenței se adoptă de Agenție în termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii înștiințării despre remedierea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței sau de la data la care Agenției i s-a comunicat hotărârea respectivă a instanței de judecată.

(3) Decizia Agenției se aduce la cunoștința titularului de licență în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării acesteia.

Articolul 27. Retragera licenței

(1) Licența poate fi retrasă printr-o hotărâre judecătorească, la cererea Agenției, cu excepția situațiilor prevăzute la alin. (2) lit. a) și b), în care licența este retrasă direct de către Agenție.

(2) Drept temeiuri pentru retragerea licenței servesc:

- a) cererea titularului de licență privind retragerea licenței;
- b) radierea agentului economic din Registrul de stat al persoanelor juridice sau din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali;
- c) depistarea unor date neautentice în documentele prezentate Agenției;
- d) stabilirea faptului de transmitere a licenței sau a copiei de pe aceasta către o altă persoană în scopul desfășurării activității indicate în licență;
- e) neînlăturarea în termenul stabilit a circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței;
- f) nerespectarea în mod repetat a prescripțiilor de lichidare a încălcărilor ce țin de condițiile de desfășurare a activității licențiate.

(3) Agenția adoptă decizia privind retragerea licenței concomitent cu eliberarea licenței pentru unitatea termoelectrică care va asigura continuitatea în producerea, distribuția sau furnizarea energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat. Decizia privind retragerea licenței se aprobă de Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data la care a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea

judecătorească și se aduce la cunoștința titularului de licență, cu indicarea temeiurilor retragerii, în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aprobării.

(4) În cazul retragerii licenței, taxa pentru licență nu se restituie.

(5) Titularul licenței retrase este obligat, în termen de 10 zile lucrătoare de la data adoptării deciziei de retragere a licenței, să depună licența retrasă la Agenție.

(6) Titularul licenței retrase poate să depună o nouă declarație de eliberare a licenței pentru același gen de activitate după înlăturarea motivelor care au condus la retragerea licenței.

(7) Retragerea licenței trebuie să fie precedată de identificarea de către autoritatea administrației publice locale a unității termoeenergetice care va asigura continuitatea în furnizarea energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat.

Capitolul VI

REGIMUL DREPTURILOR ASUPRA PROPRIETĂȚII UNUI TERȚ

Articolul 28. Dreptul de folosință asupra proprietății unui terț

(1) Unitățile termoeenergetice pot dobândi dreptul de folosință asupra terenurilor sau asupra altor bunuri ale terților prin constituirea servituții, prin încheierea unui contract de arendă/locatiune sau în alt mod ce nu contravine legii, pe baza acordului prealabil al proprietarului terenului sau al bunului.

(2) La realizarea servituții sau a dreptului de folosință, unitățile termoeenergetice trebuie să respecte interesele proprietarului terenului sau al altui bun.

(3) La realizarea servituții sau a dreptului de folosință, unitățile termoeenergetice pot fi obligate să plătească o recompensă (despăgubire) proprietarului bunului aservit sau dat în folosință.

(4) Unitatea termoeenergetică este obligată să repare prejudiciile cauzate proprietarului bunului sau titularului dreptului de folosință/gestiune asupra acestuia ca urmare a folosirii bunului și să readucă terenurile și/sau alte bunuri folosite la starea lor inițială într-un termen stabilit prin acordul părților.

(5) Unitățile termoeenergetice pot solicita constituirea servituții sau a dreptului de folosință asupra bunurilor altor proprietari, cu acordul prealabil al

proprietarului terenului sau al bunului, în următoarele cazuri:

- a) pentru efectuarea de lucrări pregătitoare pentru construcția obiectivelor proprii;
- b) pentru pozarea rețelelor termice aeriene și subterane;
- c) pentru construirea, reabilitarea, re tehnologizarea, întreținerea și exploatarea obiectivelor proprii;
- d) în alte cazuri prevăzute de lege.

(6) În situații de avarie sau de prevenire a unei avarii la rețelele termice, precum și de lichidare a consecințelor unei avarii, proprietarul de teren sau al unui alt bun ori titularul dreptului de folosință/gestiune este înștiințat în termenul cel mai scurt posibil, fiind obligat să permită accesul reprezentanților unității termoelectrice la locul și la bunul respectiv pentru efectuarea lucrărilor necesare de prevenire a avariei și/sau de lichidare a consecințelor acesteia.

(7) Instituirea servituții și/sau dobândirea dreptului de folosință asupra bunurilor altei persoane se va realiza prin încheierea unui contract autentificat notarial privind constituirea servituții sau a unui contract privind dobândirea dreptului de folosință asupra bunului cu proprietarul/gestionarul acestuia.

(8) În cazul în care nu se realizează în termen de un an de la data autentificării notariale sau de la data intrării în vigoare, contractul se va rezilia cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Articolul 29. Limitarea sau suspendarea activităților unui terț

(1) În zonele în care se execută lucrări de construcție, de reabilitare, de re tehnologizare, de întreținere sau de exploatare a rețelelor termice, unitățile termoelectrice au dreptul de a obține limitarea sau suspendarea, pe durata lucrărilor, a activităților desfășurate de către terți în vecinătate pentru a evita punerea în pericol a persoanelor, bunurilor sau a activităților desfășurate de unitățile termoelectrice.

(2) Terții afectați sînt înștiințați în scris despre data începerii și, respectiv, a finalizării lucrărilor stipulate la alin. (1).

(3) Unitățile termoelectrice trebuie să-și exercite cu bună-credință dreptul de acces în zonele de executare a lucrărilor stipulate la alin. (1).

Articolul 30. Exproprierea bunurilor pentru cauză de utilitate publică

(1) În cazul în care unitatea termoelectrică nu a reușit să dobîndească dreptul de folosință asupra terenurilor sau asupra altor bunuri ce aparțin cu titlu de

proprietate unui terț conform art. 28 alin. (1), acestea pot fi expropriate pentru cauză de utilitate publică, cu respectarea procedurii prevăzute de Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488-XIV din 8 iulie 1999, după o dreaptă și prealabilă despăgubire a proprietarului acestora.

(2) Exproprierea terenurilor sau a altor bunuri ale terților poate avea loc doar dacă unitatea termoelectrică demonstrează că lucrările specificate la art. 28 alin. (5) sînt de utilitate publică.

(3) Exproprierea terenurilor sau a altor bunuri în scopul efectuării lucrărilor specificate la art. 28 alin. (5) se va face după o dreaptă și prealabilă despăgubire a proprietarului acestora, în modul stabilit de Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488-XIV din 8 iulie 1999.

(4) După trecerea în proprietatea publică a statului sau în cea a unităților administrativ-teritoriale, terenul sau bunurile expropriate vor fi date în folosință, cu titlu gratuit, unităților termoelectrice pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a obiectivelor sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică.

Articolul 31. Zonele de protecție a rețelelor termice

(1) Pentru a se asigura protecția și funcționarea normală a rețelelor termice, pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, bunurilor și mediului se stabilesc zone de protecție a rețelelor termice în conformitate cu Regulamentul cu privire la protecția rețelelor termice, aprobat de Guvern.

(2) În scopul protecției rețelelor termice, persoanelor fizice și juridice li se interzice:

a) să efectueze lucrări de construcții de orice fel în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice. În cazul în care, în mod excepțional, pe terenul pe care este amplasată o rețea termică este necesar să se execute o construcție, beneficiarul și/sau proprietarul acesteia vor suporta toate cheltuielile de modificare a traseului rețelei termice, cu condiția obținerii acordului proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată noua rețea termică, precum și după obținerea avizului autorităților competente și a autorizației de construire în conformitate cu Legea nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție;

b) să execute săpături de orice fel ori să cultive plantații perene în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice;

c) să depoziteze materiale pe culoarele de trecere și în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice;

d) să intervină, în orice mod, asupra rețelelor termice;

e) să deterioreze construcțiile, îngrădirile sau inscripțiile de identificare și de avertizare aferente rețelelor termice;

f) să limiteze ori să îngrădească prin împrejurimi, prin construcții ori în orice alt mod accesul la rețeaua termică a unității termoelectrice.

Articolul 32. Fuziunea, crearea de uniuni, dezmembrarea unităților termoelectrice și procurarea de acțiuni sau cote de participare

(1) Fuziunea unităților termoelectrice între ele, precum și cu alte societăți comerciale, crearea de uniuni sau dezmembrarea unităților termoelectrice, procurarea de acțiuni sau a cotelor de participare ale altor titulari de licență se efectuează doar cu acordul prealabil, scris, al Agenției, în baza cererii privind reorganizarea persoanei juridice, cu condiția că reorganizarea preconizată nu va avea ca efect majorarea tarifelor.

(2) Agenția, în termen de 15 zile calendaristice, își prezintă, în scris, acordul sau refuzul, sau motivarea prelungirii perioadei de examinare a cererii privind reorganizarea.

(3) Perioada de examinare a cererii privind reorganizarea poate fi prelungită până la o lună.

(4) Acordul se consideră acordat dacă Agenția nu răspunde solicitantului în termenele indicate la alin. (2) și (3).

(5) Agenția poate solicita, după caz, opinia Consiliului Concurenței cu privire la reorganizarea unității termoelectrice.

(6) În cazurile prevăzute de Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, operațiunile prevăzute la alin. (1) pot fi efectuate numai după notificarea și autorizarea lor de către Consiliul Concurenței.

Capitolul VII

PRODUCEREA, DISTRIBUȚIA ȘI FURNIZAREA ENERGIEI TERMICE

Articolul 33. Coordonarea și evidența activităților
în sectorul termoelectric

(1) Unitățile termoelectrice pot funcționa în mod independent sau în sistem integrat.

(2) Unitățile termoelectrice care desfășoară mai multe tipuri de activități ce țin de producerea, distribuția și furnizarea energiei termice și/sau dacă desfășoară și alte activități vor ține o evidență contabilă separată pentru fiecare activitate economică, în conformitate cu prezenta lege și cu standardele de contabilitate.

(3) Raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice se stabilesc pe bază de contract, în conformitate cu prezenta lege și cu condițiile stipulate în licență.

Articolul 34. Producerea energiei termice

(1) Titularul licenței pentru producerea energiei termice asigură livrarea energiei termice în conformitate cu reglementările tehnice și standardele din domeniu în vigoare și cu condițiile stipulate în licență și/sau în contractele corespunzătoare.

(2) Cheltuielile aferente racordării centralei electrice de termoficare, a centralei de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, a centralei termice, inclusiv a centralei termice care utilizează surse regenerabile, sînt suportate de către producător.

Articolul 35. Achiziția energiei termice produse în regim de cogenerare de înaltă eficiență

(1) Furnizorii achiziționează în mod obligatoriu energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență.

(2) Obligația de procurare a energiei termice prevăzută la alin. (1) nu se aplică în cazul în care:

a) necesarul de energie termică din sursele prevăzute la alin. (1) este deja satisfăcut;

b) aceasta ar conduce la creșterea tarifului la energia termică care va fi achitat de consumatori;

c) parametrii agentului termic nu corespund parametrilor necesari ai rețelei termice la punctul de delimitare.

Articolul 36. Distribuția și furnizarea energiei termice

(1) Distribuitorii și furnizorii asigură livrarea energiei termice către consumatori în conformitate cu reglementările tehnice și standardele în vigoare și cu condițiile stipulate în licențe și/sau în contractele de furnizare a energiei termice.

(2) Obligațiile de bază ale distribuitorilor sînt următoarele:

- a) să exploateze, să întrețină, să retechnologizeze, să reabiliteze și să extindă rețelele termice în condiții de eficiență economică;
- b) să elaboreze planuri de perspectivă privind extinderea și dezvoltarea rețelelor termice, ținînd cont de prognoza consumului de energie termică;
- c) să răspundă la orice solicitare, inclusiv la cea privind eliberarea avizului de racordare, în termen de 15 zile de la data înregistrării solicitării;
- d) să efectueze racordări, deconectări sau reconectări la rețelele termice în condițiile și în termenele stabilite de Regulamentul privind furnizarea energiei termice și de Normele tehnice ale rețelelor termice, aprobate de Agenție;
- e) să asigure accesul la rețelele termice pentru toate unitățile termoelectrice din sistem, toate categoriile de consumatori și toți terții fără discriminare;
- f) să acorde prioritate energiei termice produse de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de centralele termice de producere a energiei termice din surse regenerabile, cu condiția existenței unor contracte încheiate cu furnizorii și cu condiția nemajorării tarifului la energia termică furnizată consumatorilor;
- g) să prezinte Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an.

(3) Planificarea extinderii, extinderea, exploatarea și întreținerea rețelelor termice se efectuează în conformitate cu Normele tehnice ale rețelelor termice, elaborate și aprobate de Agenție.

(4) Distribuitorii efectuează extinderea rețelelor lor termice în funcție de creșterea cererii de energie termică, astfel încît să fie asigurată fiabilitatea și continuitatea în livrarea energiei termice către consumatori, de asemenea să fie asigurați parametrii de calitate ai serviciului de distribuție a energiei termice la punctul de delimitare.

(5) Costurile de extindere a rețelelor termice sînt suportate de titularii de licență corespunzători. Aceste costuri se iau în considerare la stabilirea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei termice în cazul în care cheltuielile s-au efectuat în conformitate cu condițiile stipulate în licență, cu metodologia de calcul, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul de distribuție și cu regulamentele elaborate și aprobate de Agenție.

Articolul 37. Consumatorul de energie termică

(1) Consumatorul de energie termică are următoarele drepturi:

- a) să i se livreze energia termică pînă la punctul de delimitare cu rețelele termice ale distribuitorului la parametrii de calitate ce corespund prevederilor prezentei legi și contractului încheiat cu furnizorul;

- b) să aibă acces la echipamentele de măsurare ale distribuitorului, utilizate pentru facturare, în prezența reprezentantului acestuia;
- c) să solicite furnizorului remedierea defecțiunilor și a deranjamentelor survenite în rețelele termice;
- d) să solicite furnizorului sistarea temporară a furnizării de energie termică pentru a efectua lucrări la instalațiile sale de utilizare a energiei termice sau la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică;
- e) să solicite și să obțină de la furnizor repararea prejudiciilor cauzate ca urmare a neîndeplinirii condițiilor contractuale;
- f) alte drepturi prevăzute de contractul încheiat cu furnizorul.

(2) Consumatorul de energie termică este obligat:

- a) să achite integral și în termen facturile emise de furnizor;
- b) să permită furnizorului, la solicitarea acestuia, întreruperi programate ale alimentării cu energie termică pentru întreținere, revizii și reparații executate la instalațiile acestuia;
- c) să nu modifice instalațiile de încălzire aferente unui bloc de locuințe (unei case cu mai multe apartamente), prevăzute în proiect, decât în baza unui proiect tehnic, elaborat în modul stabilit și coordonat cu furnizorul de energie termică;
- d) să permită accesul distribuitorului la instalațiile sale de utilizare a energiei termice sau la echipamentele de măsurare aflate în folosința sa ori pe proprietatea sa pentru a verifica funcționarea și integritatea acestora, pentru a citi indicațiile echipamentului de măsurare sau pentru a deconecta instalațiile de utilizare a energiei termice în caz de neplată sau de avarie;
- e) să nu consume energie termică ocolind sau afectând echipamentele de măsurare;
- f) să întrețină, să nu distrugă și să nu intervină asupra echipamentelor de măsurare și asupra instalațiilor interioare ale distribuitorului de energie termică;
- g) să repare, să deservască și să întrețină în stare de funcționare normală instalațiile proprii de utilizare a energiei termice și/sau cele ale sistemului colectiv de alimentare cu energie termică.

(3) Drepturile și obligațiile furnizorului se detaliază în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

Articolul 38. Calitatea serviciilor de distribuție și de furnizare a energiei termice

(1) Distribuitorii și furnizorii respectă indicatorii de calitate ai serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice stabiliți în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

(2) Distribuitorii și furnizorii poartă răspundere materială pentru nerespectarea reglementărilor tehnice și a indicatorilor de calitate ai serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic conform legii.

(3) Distribuitorii și furnizorii vor presta serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice în conformitate cu prevederile prezentei legi, cu condițiile stipulate în licențe și/sau în contractele de furnizare a energiei termice.

(4) Parametrii agentului termic, care vor fi garantați de către distribuitor și furnizor la punctul de delimitare cu instalațiile de utilizare a energiei termice, vor fi stipulați în contractele de furnizare a energiei termice.

(5) Distribuitorii și furnizorii poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat consumatorilor prin nerespectarea, la punctul de delimitare, a calității agentului termic și a cantității de energie termică stipulate în licențe și/sau în contractele de furnizare a energiei termice, conform legii, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 21 alin. (1) lit. d) și art. 42 alin. (4).

Capitolul VIII

RAPORTURILE JURIDICE

Articolul 39. Raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice sau cele dintre unitățile termoelectrice și consumatori

(1) Agenția va elabora și va aproba Regulamentul privind furnizarea energiei termice, care va reglementa raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice și pe cele dintre unitățile termoelectrice și consumatori.

(2) Raporturile juridice dintre unitățile termoelectrice sau cele dintre unitățile termoelectrice și consumatori se stabilesc prin contractele încheiate și în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea energiei termice, elaborat de Agenție.

Articolul 40. Contractul de furnizare a energiei termice

(1) Furnizarea energiei termice se efectuează numai în baza contractului de furnizare a energiei termice, încheiat între unitățile termoelectrice sau între unitatea termoelectrică și consumator.

(2) În sectorul rezidențial, reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, inclusiv

din căminele și blocurile de locuit departamentale, este administratorul fondului locativ respectiv, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul și repartizează lunar cantitatea de energie termică consumată între deținătorii de apartamente sau chiriași. Dacă în cadrul blocului de locuit sînt amplasate spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/ gestionar al spațiilor nelocuibile, cu condiția instalării obligatorii a echipamentului de măsurare.

(3) Contractul de furnizare a energiei termice prevede:

- a) denumirea și adresa juridică a părților contractului;
- b) obiectul contractului;
- c) caracteristicile de bază și parametrii agentului termic;
- d) drepturile și obligațiile părților;
- e) mijloacele prin care se pot obține informații despre toate tarifele în vigoare;
- f) termenul de valabilitate, durata contractului;
- g) cazurile și condițiile de limitare, de întrerupere sau de sistare a alimentării cu energie termică;
- h) modul și termenele de achitare a plății pentru energia termică furnizată;
- i) termenul de informare reciprocă a părților privind apariția și încetarea situațiilor excepționale și de avarie;
- j) condițiile de modificare și de reziliere a contractului;
- k) răspunderea părților pentru încălcarea clauzelor contractuale;
- l) modalitățile de soluționare a neînțelegerilor sau a litigiilor privind neexecutarea sau executarea defectuoasă a clauzelor contractuale;
- m) mărimea și modul de achitare a penalităților pentru întârzierile la plata energiei termice furnizate, după caz;
- n) alte condiții negociate și acceptate de părți.

(4) Cererile privind încheierea unor contracte de furnizare a energiei termice și cele privind modificarea contractelor deja încheiate se examinează și se soluționează de către titularul de licență în măsura posibilităților sale tehnice și în termenele stabilite de Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

(5) Titularul de licență nu poate refuza încheierea unui contract de furnizare a energiei termice cu un potențial consumator care a îndeplinit toate condițiile impuse prin lege pentru încheierea contractului.

(6) Cuantumul penalităților pentru întârzierile la plata energiei termice furnizate este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobînzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale,

pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

(7) Furnizorul are dreptul să solicite plată preventivă în cazul în care consumatorul nu a achitat facturile pentru energia termică consumată și livrarea energiei termice către acesta a fost sistată.

(8) Drepturile și obligațiile consumatorilor se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

(9) Racordarea ilegală la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică/sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, precum și utilizarea neautorizată a energiei termice este interzisă.

(10) Acțiunile menționate la alin. (9) se sancționează conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

(11) Persoana fizică sau persoana juridică care a racordat ilegal instalațiile sale termice la o rețea termică este obligată să repare prejudiciul cauzat titularului de licență prin consumul ilicit de energie termică, determinat în sistem paușal.

Articolul 41. Efectele încheierii contractului de furnizare a energiei termice

(1) Consumatorii au dreptul să livreze energie termică unor subconsumatori. Nu se consideră furnizare a energiei termice alimentarea cu energie termică a unui subconsumator de către un consumator.

(2) Raporturile juridice dintre consumator și subconsumator încetează odată cu expirarea termenului de valabilitate a contractului de furnizare a energiei termice încheiat între furnizor și consumator, precum și în cazul încălcării de către subconsumator a obligațiilor ce îi revin.

(3) În sensul prezentei legi, administratorii fondului locativ nu se consideră revânzători de energie termică.

(4) Instalațiile de utilizare a energiei termice nu trebuie să pună în pericol viața ori sănătatea oamenilor, nici să prejudicieze proprietatea, nici să provoace deranjamente în funcționarea normală a obiectivelor din sectorul termoelectric sau în furnizarea energiei termice către alți consumatori.

Articolul 42. Deconectarea, întreruperea și limitarea alimentării
cu energie termică

(1) Unitatea termoelectrică are dreptul să întrerupă alimentarea cu energie termică pentru cea mai scurtă durată posibil în cazul în care:

- a) este pusă în pericol viața sau sănătatea oamenilor;
- b) apare pericolul de prejudiciere a proprietății, inclusiv a terților;
- c) se execută lucrări planificate de conectare sau alte operațiuni tehnice care nu pot fi executate în alt mod decât prin întreruperea alimentării cu energie termică;
- d) trebuie să fie prevenită o avarie (o situație de avarie) sau să fie lichidate consecințele acesteia.

(2) Furnizorul este obligat să informeze consumatorul din timp, cu cel puțin două săptămâni înainte, despre începutul și durata întreruperii planificate în alimentarea cu energie termică, iar în cazul în care instalațiile producătorului sau ale consumatorului trebuie racordate la rețeaua termică, unitatea termoelectrică anunță consumatorii cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte despre întreruperea planificată.

(3) Unitatea termoelectrică nu va repara prejudiciile cauzate consumatorilor prin limitarea sau întreruperea alimentării cu energie termică în circumstanțele prevăzute la alin. (1) dacă a întreprins acțiunile prevăzute la alin. (2) sau în cazul în care întreruperea este cauzată de situații de forță majoră.

(4) Unitatea termoelectrică are dreptul să limiteze sau să întrerupă alimentarea cu energie termică în cazul unei situații excepționale sau al unei crize de combustibil survenite la nivel național, determinată de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului sau de securitatea națională.

(5) Unitatea termoelectrică are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică dacă consumatorul sau titularul de licență nu achită în termenul stabilit facturile emise.

(6) Unitatea termoelectrică poate limita ori sista alimentarea cu energie termică dacă producerea și/sau furnizarea acesteia nu sînt rentabile din punct de vedere economic. O asemenea decizie va fi anunțată tuturor consumatorilor, în scris, cu cel puțin 6 luni înaintea zilei de 15 octombrie a anului respectiv.

(7) Deconectarea de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de alimentare cu energie termică, este interzisă, cu excepția cazurilor în care studii de fezabilitate demonstrează

rentabilitatea economică a deconectării. Studiul de fezabilitate elaborat se coordonează cu Agenția pentru Eficiență Energetică.

(8) Deconectările individuale ale unor apartamente sau ale unor părți de apartamente situate în blocurile de locuit, alimentate cu energie termică prin sistem colectiv, indiferent de cauze, se pot realiza în următoarele condiții cumulative:

- a) obținerea condițiilor tehnice de la furnizor;
- b) acordul scris al administratorului fondului locativ și al tuturor locatarilor, sub semnătura reprezentanților legali ai acestora, dar nu în timpul sezonului de încălzire.

(9) În situația în care deconectarea se face cu scopul înlocuirii sistemului colectiv de încălzire cu un sistem de încălzire individual, suplimentar, proprietarul apartamentului trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să obțină avizul de expertiză ecologică, eliberat de Inspectoratul Ecologic de Stat;
- b) să dețină un contract permanent de deservire cu o întreprindere autorizată de întreținere și asigurare a bunei funcționări a respectivei instalații pe toată durata funcționării acesteia.

(10) Încălcarea prevederilor alin. (7), (8) și (9) se sancționează conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

(11) În zonele urbane, clădirile nou construite și cele supuse renovărilor majore, inclusiv conform Legii privind performanța energetică a clădirilor, se conectează la sistemul centralizat existent de alimentare cu energie termică, cu excepția cazurilor în care aceasta nu este rentabil din punct de vedere economic.

(12) În cazul în care deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică a fost deja efectuată, facturarea și plata pentru energia termică se fac conform unui regulament aprobat de Guvern.

Articolul 43. Măsurarea și achitarea consumului de energie termică

(1) Distribuitorii de energie termică sînt responsabili de achiziția, instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare instalate în gospodăriile consumatorilor casnici la punctul de delimitare a proprietății. Cheltuielile efective suportate se iau în calcul la stabilirea tarifului pentru energia termică furnizată. Celelalte categorii de consumatori suportă toate cheltuielile legate de achiziția, instalarea, exploatarea, întreținerea, înlocuirea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare.

(2) Unitățile termoelectrice țin evidența energiei termice utilizând doar tipurile de echipamente de măsurare verificate metrologic, incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(3) Echipamentele de măsurare vor fi supuse verificării metrologice periodice conform procedurii stabilite.

(4) Unitățile termoelectrice/consumatorii au dreptul să inițieze verificarea metrologică de expertiză a echipamentelor de măsurare dacă una dintre părți are reclamații. În cazul în care reclamația se confirmă, se fac recalculări care vor include și cheltuielile de verificare; în cazul în care nu se confirmă, cheltuielile de verificare le suportă reclamantul.

(5) Reprezentanții unităților termoelectrice/consumatorii au dreptul să efectueze controlul echipamentului de măsurare în prezența unui reprezentant al furnizorului sau al consumatorului, după caz.

(6) Unitățile termoelectrice/consumatorii vor achita plățile pentru energia termică conform indicațiilor echipamentelor de măsurare și potrivit cu prevederile contractelor.

(7) În cazul în care se constată că echipamentul de măsurare funcționează defectuos, cantitatea de energie termică se va determina în conformitate cu prevederile Regulamentului privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.

Articolul 44. Soluționarea litigiilor

Litigiile dintre unitățile termoelectrice și litigiile dintre unitățile termoelectrice, pe de o parte, și consumatori, pe de altă parte, se soluționează în instanța de judecată competentă, făcând excepție cazurile prevăzute de prezenta lege.

Capitolul IX

REGLEMENTAREA TARIFELOR

Articolul 45. Reglementarea tarifelor în sectorul termoelectric

(1) Tarifele reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a energiei termice, pentru furnizarea energiei termice și

tarifele la energia termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru apa caldă menajeră, se aprobă de Agenție conform metodologiilor tarifare prestabilite.

(2) Metodologiile tarifare includ:

a) componența și modul de calculare:

- a consumurilor aferente procurării de resurse energetice primare și a energiei termice, inclusiv recunoașterea unui nivel rezonabil și justificat al consumului tehnologic în rețelele termice;

- a consumurilor de materiale;

- a consumurilor aferente retribuirii muncii;

- a amortizării mijloacelor fixe;

- a consumurilor aferente exploatării eficiente și întreținerii obiectivelor din sistemul termoelectric;

- a cheltuielilor comerciale, generale și administrative;

- a altor cheltuieli operaționale;

- a nivelului de rentabilitate determinat prin metoda costului mediu ponderat al capitalului și aplicat la valoarea netă a activelor materiale pe termen lung;

b) determinarea costurilor incluse în tarif, în mod separat pentru fiecare activitate desfășurată de către titularul de licență;

c) condițiile de utilizare a uzurii anuale a mijloacelor fixe, de efectuare a cheltuielilor materiale de întreținere și exploatare, modul de reflectare a acestora în tarif în cazul în care sînt utilizate în alte scopuri;

d) principiul efectuării investițiilor în sectorul termoelectric și modul de recuperare a acestora prin intermediul tarifului;

e) metoda de separare a consumurilor, a cheltuielilor și a profiturilor, specificate la lit. a), la producerea de energie electrică și energie termică, luate în calcul de centralele electrice de termoficare și centralele de producere a energiei electrice și termice, inclusiv în regim de cogenerare de înaltă eficiență;

f) modul de ajustare a tarifelor în perioada de acțiune a metodologiilor tarifare în vigoare.

(3) Metodologiile tarifare contribuie la furnizarea energiei termice în condiții de fiabilitate, cu cheltuieli minime și cu utilizarea eficientă a obiectivelor din sectorul termoelectric, inclusiv a capacităților de producție.

(4) Tarifele și componentele tarifelor pentru energia termică nu includ și nu iau în calcul pierderile supranormative de energie termică, precum și alte consumuri sau cheltuieli nejustificate.

(5) Tariful pentru energia termică poate avea două componente, care se reflectă în metodologiile tarifare:

a) prețul pentru capacitate, care reflectă cheltuielile constante ce țin de producerea, distribuția și/sau furnizarea energiei termice, cu excepția cheltuielilor ce țin de pierderile supranormative de energie termică;

b) prețul energiei termice, care reflectă cheltuielile variabile pentru energia termică furnizată.

(6) Titularii de licențe sînt obligați să prezinte la Agenție informațiile care îi sînt necesare în activitatea de supraveghere a corectitudinii evidenței consumurilor și cheltuielilor efective, precum și a calculului tarifelor la energia termică.

(7) Pierderile de energie termică din rețeaua termică, incluse în tariful la energia termică, se determină în baza unei metodologii elaborate și aprobate de Agenție.

(8) Tarifele de racordare și de reconectare a instalațiilor de utilizare a energiei termice, precum și costurile de racordare și reconectare a centralelor electrice de termoficare, a centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și a centralelor termice, inclusiv a centralelor termice care utilizează surse regenerabile, le achită consumatorul final sau producătorul, după caz, acestea fiind calculate și aprobate de Agenție în conformitate cu metodologia elaborată și aprobată de Agenție.

(9) Deciziile Agenției cu privire la aprobarea tarifelor reglementate la energia termică se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Capitolul X

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 46. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) În termen de 3 luni după intrarea în vigoare a prezentei legi, unitățile termoelectrice implicate în procesele de producere, distribuție și furnizare a energiei termice sînt obligate să obțină, din partea Agenției, licențele corespunzătoare.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data adoptării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea în concordanță a legislației în vigoare cu prezenta lege;

b) va aduce în concordanță actele sale normative cu prezenta lege;

c) va asigura reexaminarea și anularea de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate a actelor normative care contravin prezentei legi;

d) va asigura elaborarea și aprobarea actelor normative necesare pentru aplicarea prevederilor prezentei legi.

(3) Agenția, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va elabora și va aproba regulamentele și metodologiile prevăzute de prezenta lege.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în sectorul termoelectric:

a) va realiza prevederile art. 12 alin. (1) până la data de 31 decembrie 2015;

b) va realiza prevederile art. 16 în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(5) Biroul Național de Statistică împreună cu Agenția pentru Eficiență Energetică vor îndeplini prevederile art. 17, începând cu luna decembrie a anului 2014, pentru anul 2013.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

IGOR CORMAN

**Chișinău, 29 mai 2014.
Nr. 92.**

METODOLOGIA DE DETERMINARE A EFICIENȚEI PROCESULUI DE COGENERARE

Valorile utilizate pentru calculul eficienței cogenerării și al economiilor de energie primară se determină în baza exploatării estimate sau efective a unității de cogenerare, în condiții normale de utilizare.

1. Cogenerarea de înaltă eficiență

În sensul prezentei legi, cogenerarea de înaltă eficiență îndeplinește următoarele criterii:

a) producția în sistem de cogenerare de la unitățile de cogenerare asigură economii de energie primară, calculate în conformitate cu pct. 2 din prezenta anexă, de cel puțin 10%, comparativ cu valorile de referință pentru producerea separată de energie electrică și termică;

b) producția unităților de mică putere și a unităților de microcogenerare care asigură economii de energie primară poate fi considerată drept cogenerare de înaltă eficiență.

2. Calculul economiilor de energie primară

Cantitatea de economii de energie primară rezultată în urma producerii în regim de cogenerare a energiei electrice și termice, definită în conformitate cu anexa nr. 2, se calculează pe baza următoarei formule:

$$PES = \left[1 - \frac{1}{\frac{CHP H_{\eta}}{Ref H_{\eta}} + \frac{CHP E_{\eta}}{Ref E_{\eta}}} \right] \times 100 \%$$

unde:

PES reprezintă economiile de energie primară;

CHP H_{η} reprezintă eficiența termică a producției prin cogenerare, definită ca raport între producția anuală de energie termică utilă și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea de energie termică utilă și energie electrică în regim de cogenerare;

Ref H_{η} reprezintă valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată de energie termică;

CHP E_{η} reprezintă eficiența electrică a producției prin cogenerare, definită ca raport între producția anuală de energie electrică în regim de cogenerare și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea de energie

termică utilă și energie electrică în regim de cogenerare. În cazul în care o unitate de cogenerare produce energie mecanică, cantitatea anuală de energie electrică produsă prin cogenerare poate fi mărită cu un element suplimentar, care reprezintă cantitatea de energie electrică echivalentă cu cea de energie mecanică. Acest element suplimentar nu va crea un drept de emitere a garanțiilor de origine, în conformitate cu art. 14 din prezenta lege;

Ref E_{η} reprezintă valoarea de referință a eficienței pentru producerea separată de energie electrică.

3. Calculul economiilor de energie în cazul utilizării metodei de calcul alternativ

3.1. Calculul economiilor de energie primară rezultate ca urmare a producerii de energie termică și energie electrică și mecanică se face după cum este indicat mai jos, fără a utiliza prevederile anexei nr. 2, pentru a exclude din acest proces cantitățile de energie termică și energie electrică ce nu sînt rezultate din cogenerare. O astfel de producție poate fi considerată ca fiind cogenerare de înaltă eficiență, cu condiția să îndeplinească criteriile de eficiență stabilite la pct. 1 din prezenta anexă și – pentru unitățile de cogenerare cu capacitate electrică mai mare de 25 MW_e – eficiența globală să fie mai mare de 70%.

3.2. Determinarea cantității de energie electrică produsă prin cogenerare în contextul acestei producții, pentru emiterea unei garanții de origine și în scop statistic, se efectuează în conformitate cu anexa nr. 2.

3.3. Dacă economiile de energie primară pentru un proces se calculează utilizînd metoda de calcul alternativ indicată mai sus, economiile de energie primară se calculează în baza formulei menționate la pct. 2 din prezenta anexă, înlocuind „CHP H_{η} ” cu „ H_{η} ” și „CHP E_{η} ” cu „ E_{η} ”, unde:

H_{η} reprezintă eficiența termică a procesului, definită ca raport între producția anuală de energie termică și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea de energie termică utilă și producerea de energie electrică;

E_{η} reprezintă eficiența electrică a procesului, definită ca raport între producția anuală de energie electrică și echivalentul energetic al combustibilului utilizat pentru producerea de energie termică utilă și producerea de energie electrică. În cazul în care o unitate de cogenerare produce energie mecanică, energia electrică produsă anual prin cogenerare poate fi mărită printr-un element suplimentar, care reprezintă cantitatea de energie electrică echivalentă cu cea de energie mecanică. Acest element suplimentar nu va crea un drept de emitere a garanțiilor de origine, în conformitate cu art. 14 din prezenta lege.

4. Perioadele de raportare, altele decît cele anuale, pot fi utilizate pentru calculele efectuate în conformitate cu punctele 2 și 3 din prezenta anexă.

5. Pentru unități de microcogenerare, calculul economiilor de energie primară se poate baza pe date certificate.

6. Valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică

6.1. Respectivale valori de referință armonizate ale eficienței constau dintr-o matrice de valori diferențiate prin factori relevanți, printre care anul construcției și tipurile de combustibil, și trebuie să se bazeze pe o analiză bine fundamentată care să ia în considerare, între altele, datele de exploatare în condiții realiste, combinația de combustibili și condițiile climatice, precum și tehnologiile de cogenerare aplicate.

6.2. Valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie termică și electrică în conformitate cu formula prezentată la pct. 2 din prezenta anexă stabilesc eficiența de exploatare a producerii separate de energie termică și electrică pe care cogenerarea intenționează să o înlocuiască.

6.3. Valorile de referință ale eficienței se calculează în conformitate cu următoarele principii:

a) pentru unitățile de cogenerare, compararea cu producerea separată de energie electrică trebuie să aibă la bază principiul comparării acelorași tipuri de combustibil;

b) fiecare unitate de cogenerare se compară cu tehnologia cea mai bună și justificabilă din punct de vedere economic pentru producerea separată de energie termică și electrică disponibilă pe piață în anul construirii unității de cogenerare;

c) valorile de referință ale eficienței pentru unitățile de cogenerare mai vechi de 10 ani se stabilesc pe baza valorilor de referință pentru unitățile cu vechime de 10 ani;

d) valorile de referință ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică reflectă diferențele climatice.

PRINCIPII GENERALE PENTRU CALCULUL ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE PRIN COGENERARE

Partea I. Principii generale

1. Valorile folosite pentru calculul energiei electrice produse prin cogenerare se determină pe baza exploatării estimate sau efective a unității de cogenerare în condiții normale de utilizare. Pentru unitățile de microcogenerare, calculul se poate baza pe valori certificate.

2. Producția de energie electrică prin cogenerare se consideră egală cu producția totală anuală de energie electrică a unității respective, măsurată la bornele generatoarelor principale:

a) în unitățile de cogenerare cu tehnologii de tipurile b), d), e), f), g) și h) menționate în partea II din prezenta anexă, cu o eficiență globală anuală stabilită la un nivel de cel puțin 75%; și

b) în unitățile de cogenerare cu tehnologii de tipurile a) și c) menționate în partea II din prezenta anexă, cu o eficiență globală anuală stabilită la un nivel de cel puțin 80%.

3. În unitățile de cogenerare cu o eficiență globală anuală mai mică decât valoarea prevăzută la pct. 2 lit. a) (unități de cogenerare cu tehnologii de tipurile b), d), e), f), g) și h) menționate în partea II din prezenta anexă) sau cu o eficiență globală anuală sub valoarea menționată la pct. 2 lit. b) (unități de cogenerare cu tehnologii de tipurile a) și c) menționate în partea II din prezenta anexă), cogenerarea se calculează cu următoarea formulă:

$$E_{\text{chp}} = H_{\text{chp}} \times C,$$

unde:

E_{chp} este cantitatea de energie electrică produsă prin cogenerare;

C este raportul dintre energia electrică și energia termică;

H_{chp} este cantitatea de energie termică utilă produsă prin cogenerare (calculată, în acest sens, ca producția totală de energie termică minus orice cantitate de energie termică produsă în cazane separate sau prin extracție de abur viu din generatorul de abur, înainte de turbină).

4. Calculul energiei electrice produse prin cogenerare trebuie să aibă la bază raportul efectiv dintre energia electrică și energia termică. Dacă nu se cunoaște raportul efectiv dintre energia electrică și energia termică a unei unități de cogenerare, se pot folosi următoarele valori implicite, în special pentru scopuri statistice, pentru unități cu tehnologii de tipurile a), b), c), d) și e) menționate în partea II din prezenta anexă, cu condiția ca energia electrică produsă prin

cogenerare să fie mai mică sau egală cu producția de energie electrică totală a unității:

Tipul tehnologiei de cogenerare	Raportul energie electrică/energie termică (C)
Turbină de gaz în ciclu combinat, cu recuperare de căldură	0,95
Turbină de abur cu contrapresiune	0,45
Turbină de abur cu condensatie	0,45
Turbină de gaz cu recuperare de căldură	0,55
Motor cu combustie internă	0,75

5. Pentru grupurile de cogenerare de tipurile f), g), h), i) și j), menționate în partea II din prezenta anexă, se pot introduce valori prestabilite pentru raportul energie electrică/energie termică, cu condiția ca acestea să fie făcute publice.

6. Dacă o parte din echivalentul energetic al combustibilului consumat în procesul de cogenerare este recuperată sub formă de produse chimice și reciclată, aceasta poate fi scăzută din cantitatea de combustibil consumat, înainte de calculul eficienței globale utilizat la pct. 2 și 3 din prezenta anexă.

7. În cazul funcționării în regim de cogenerare la o sarcină redusă, raportul dintre energia electrică și energia termică poate fi determinat folosind datele operaționale specifice grupului respectiv pentru funcționarea la sarcină redusă.

8. Perioadele de raportare, altele decât cele anuale, pot fi utilizate pentru calculele efectuate pentru grupurile de cogenerare de tipurile a) și b) menționate în partea II din prezenta anexă.

Partea II. Tehnologii de cogenerare care intră sub incidența prezentei legi

Sub incidența prezentei legi intră următoarele tehnologii de cogenerare:

- a) turbină de gaz în ciclu combinat, cu recuperare de căldură;
- b) turbină de abur cu contrapresiune;
- c) turbină de abur cu condensatie;
- d) turbină de gaz cu recuperare de căldură;
- e) motor cu combustie internă;
- f) microturbine;
- g) motoare Stirling;
- h) pile de combustie;
- i) motoare cu abur;
- j) cicluri Rankine pentru fluide organice.

POTENȚIALUL EFICIENȚEI ENERGETICE ÎN CONTEXTUL CERERII DE ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE

1. Evaluarea cuprinzătoare a potențialului național de încălzire și răcire, menționată la art. 12 alin. (1) din prezenta lege, include:

1) o descriere a cererii de încălzire și răcire;
2) prognoza privind modul în care această cerere se va modifica în următorii 10 ani, luându-se în considerare în special evoluția cererii de încălzire și răcire a clădirilor și evoluția diferitelor sectoare industriale;

3) harta teritoriului național, în care sînt identificate, protejînd totodată informațiile comerciale sensibile:

a) punctele cu cerere de încălzire și răcire, inclusiv:
– municipaliitățile și conurbațiile cu un raport al suprafețelor de cel puțin 0,3;
și

– zonele industriale cu un consum anual total pentru încălzire și răcire de peste 20 GW_{th};

b) infrastructura existentă și planificată de termoficare și răcire centralizată;

c) punctele potențiale cu surse de încălzire și răcire, inclusiv:
– instalațiile de producere a energiei electrice cu o producție anuală totală de energie electrică de peste 20 GW_eh;

– instalațiile de incinerare a deșeurilor; și

– instalațiile de cogenerare existente și planificate, care utilizează tehnologiile menționate în anexa nr. 2 partea II, și instalațiile de termoficare;

4) identificarea cererii de încălzire și răcire, care poate fi satisfăcută prin cogenerare de înaltă eficiență, inclusiv prin microcogenerare rezidențială, și prin intermediul rețelei de termoficare și răcire centralizată;

5) identificarea potențialului de cogenerare suplimentară de înaltă eficiență, inclusiv în urma reabilitării instalațiilor industriale și de producere existente și a construirii de noi astfel de instalații sau a altor facilități care produc căldură reziduală;

6) identificarea potențialului de eficiență energetică al infrastructurii de termoficare și răcire centralizată;

7) strategii, politici și măsuri care ar putea să fie adoptate pînă în anul 2020 și anul 2030 cu scopul de a realiza potențialul menționat la pct. 5) din prezenta anexă și de a îndeplini cererea menționată la pct. 4) din prezenta anexă, inclusiv, după caz, propuneri pentru:

a) creșterea ponderii cogenerării în ceea ce privește sistemele de încălzire și răcire și producția de energie electrică;

b) dezvoltarea infrastructurii de termoficare și răcire centralizată eficientă pentru a se permite dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență și utilizarea

serviciilor de încălzire și răcire rezultate din căldura reziduală și sursele regenerabile de energie;

c) încurajarea noilor instalații termoelectrice și a instalațiilor industriale care produc căldură reziduală să fie amplasate în situri unde se recuperează cantitatea maximă de căldură reziduală disponibilă pentru a se îndeplini cererea existentă sau preconizată de încălzire și răcire;

d) încurajarea noilor zone rezidențiale sau a noilor instalații industriale care consumă energie termică în cadrul proceselor de producție să fie amplasate acolo unde este disponibilă căldură reziduală, astfel cum prevede evaluarea cuprinzătoare, ca să poată contribui la realizarea cererii de încălzire și răcire. Aceasta ar putea include propuneri care sprijină concentrarea unui număr de instalații individuale în același amplasament în vederea asigurării unei corespondențe optime între cererea și oferta de servicii de încălzire și răcire;

e) încurajarea instalațiilor termoelectrice, instalațiilor industriale care produc căldură reziduală, instalațiilor de incinerare a deșeurilor și a altor instalații de transformare a deșeurilor în energie să fie conectate la rețeaua locală de termoficare sau răcire centralizată;

f) încurajarea zonelor rezidențiale și instalațiilor industriale care consumă energie termică în procesele de producție să fie conectate la rețeaua locală de termoficare sau răcire centralizată;

8) ponderea cogenerării de înaltă eficiență și a potențialului stabilit, precum și a progresului înregistrat;

9) o estimare a energiei primare care urmează să fie economisită;

10) o estimare a măsurilor de susținere publică pentru serviciile de încălzire și răcire, dacă acestea există, cu menționarea bugetului anual și identificarea potențialului element de sprijin. Aceasta nu aduce atingere unei notificări separate a sistemelor de sprijin public pentru evaluarea ajutoarelor de stat.

2. Evaluarea cuprinzătoare poate fi alcătuită, de asemenea, dintr-un ansamblu de planuri și strategii regionale sau locale.

GARANȚIA DE ORIGINE PENTRU ENERGIA ELECTRICĂ PRODUSĂ ÎN REGIM DE COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

1. Garanția de origine menționată la art. 14 alin. (1) din prezenta lege le permite producătorilor să demonstreze că energia electrică pe care o vînd este produsă prin cogenerare de înaltă eficiență și este emisă în acest scop pe baza cererii depuse de producător.

2. Agenția adoptă măsuri pentru a se asigura că:

a) garanția de origine:

– este corectă și veridică;

– este emisă, transferată și anulată în format electronic;

b) o unitate de energie electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență este luată în considerare o singură dată.

3. Garanția de origine trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

a) identitatea, amplasarea, tipul și capacitatea (termică și electrică) a instalației în care a fost produsă energia electrică în cauză;

b) data și locul producției;

c) puterea calorifică inferioară a combustibilului din care a fost produsă energia electrică;

d) cantitatea de energie termică produsă împreună cu energia electrică și utilizarea acesteia;

e) cantitatea de energie electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență, în conformitate cu anexa nr. 2;

f) economiile de energie primară calculate în conformitate cu anexa nr. 1, pe baza valorilor de referință armonizate ale eficienței menționate la pct. 6 din anexa nr. 1;

g) eficiența nominală de producere a energiei electrice și termice a instalației;

h) data la care instalația a fost pusă în funcțiune;

i) data și țara emiterii garanției și un număr de identificare unic al acesteia.

4. Garanția de origine se emite pentru o unitate de energie electrică produsă prin cogenerare (pentru fiecare 1 MWh). Aceasta se referă la producția brută de energie electrică măsurată în punctul de măsurare și livrată către rețeaua electrică.